

Végh Enikő

AZ ÚJ ROKKANT- ÉS NYUGDÍJBIZTOSÍTÁSI RENDSZER NÉHÁNY JELLEGZETESSÉGÉRŐL

I. A rokkant- és nyugdíjbiztosítás a társadalmi viszonyok rendkívül jelentős, összetett és érzékeny részét öleli fel, a dolgozók és családjuk szociális biztonságának egyik oszlopos összetevője. A rokkant- és nyugdíjbiztosítási jogok természetüknél fogva gazdasági-társadalmi és szociális jellegűek, tehát közvetlen függőségi viszony áll fenn az adott társadalom gazdasági-társadalmi fejlettségének szintje és az említett jogok száma és terjedelme között.

Kialakulásától a mai napig igen dinamikus fejlődést mutat világviszonylatban és hazánkban egyaránt, különösen a II. világháború utáni időszakban. Szabadon állíthatjuk, hogy a rokkant- és nyugdíjbiztosítás eddigi fejlődése nem más, mint az e biztosításból eredő jogok szüntelen számbeli és minőségi növekedése. Mind nagyobb a biztosítottak száma (a társadalom egyre több tagját öleli fel) és a biztosított esetek fajtái, valamint az ezek után járó anyagi juttatások. Az előbbiektől függően, és azok következményeként növekedett a dolgozók, valamint szűkebb és tágabb családjuk szociális biztonsága, ami viszont jelentős hatást gyakorol az adott társadalom társadalmi-gazdasági viszonyainak szilárdságára. Mivel a rokkant- és nyugdíjbiztosítási juttatások a nemzeti jövedelem újrafelosztását is jelentik, e jogok száma, terjedelme és érvényesítésük feltételei tükrözik a munkásosztály társadalmi-gazdasági és szociális helyzetét az adott társadalomban, tehát osztályjellegűek.

Az elmondottakból kiviláglik, hogy a rokkant- és nyugdíjbiztosítás fejlődése és fejlettsége a termelőerők fejlettségétől és fejlődésétől függ, míg jellegét az uralkodó termelési viszony határozza meg.

A fejlődés meghatározójából kiindulva, hazánkban a felszabadulástól a mai napig a rokkant- és nyugdíjbiztosítás fejlődésében több szakaszt különböztünk meg. A jogi irodalomban a fejlődési szakaszok számát és időtartamát illetően eltérőek a vélemények, attól függően, hogy egy-egy szerző miben látja, és melyik időre teszi a rokkant- és nyugdíjbiztosítási rendszerben beállt minőségi változásokat, illetve köti-e vagy sem azokat meghatározott jogszabályokhoz.² Eltekintve az ismertetett felosztásoktól, lényeges rámutatni, hogy a társadalombiztosításban általában, így a rokkant- és nyugdíjbiztosításban is, a társadalmi tulajdon és az öngazgatás bevezetésével, s annak terebélyesedésével

párhuzamosan bővült a biztosítottak köre és száma, a jogok száma és terjedelme, valamint a biztosítottak által szabályozott jogviszonyok köre és száma. Természetesen ennek a fejlődésnek voltak és vannak sajátos törvényszerűségei és ellentmondásai, amelyeket a termelőerők és a termelési viszony fejlődésének törvényei és az ezekkel kapcsolatos társadalmi ellentmondások szabnak meg.³

Ez lényegében azt jelenti, hogy a szocialista öngazgatású társadalomban fennálló érdekluralizmus tudatos irányításával a társadalombiztosításban általában, s így a rokkant- és nyugdíjbiztosításban is, összhangot kell teremteni a termelőerők, illetve a társadalom anyagi lehetőségei és a szavatolt jogok között, mégpedig úgy, hogy a folyamatban a döntő szó a társult munkác legyen.⁴

Ismeretes, hogy az 1974-ben meghozott alkotmányok, valamint a társult munkáról szóló törvény egy merőben új termelési viszonyt körvonalaznak és szabályoznak. Az említett új termelési viszony a társult munka, amely a természetének és sajátosságainak megfelelő új társadalmi-gazdasági viszonyokat és azok új jogszabályozását igényli. Az új társadalmi-gazdasági viszonyok a többi jogágazathoz hasonlóan a társadalombiztosításban is a jogi szabályozásnál olyan hozzáállást követeltek, amely a társadalombiztosítási jogviszonyokban is biztosítja az uralkodó termelési viszony teljes kibontakozását és érvényesülését. A társult munkán alapuló új társadalmi-gazdasági viszonyok teljes méretű kibontakoztatása a rokkant- és nyugdíjbiztosításban egy teljesen új biztosítási rendszert jelentene a jogok számának és terjedelmének növelésével. Ennek a követelménynek azonban az adott pillanatban, a kedvezőtlen gazdasági helyzet miatt nem lehetett teljes mértékben érvényt szerezni, mert ez túlhaladta volna társadalmunk anyagi lehetőségeit. Így az új jogszabályozásnál csak részben érvényesültek az alkotmányokban és a társult munkáról szóló törvényben lefektetett elvek és fejlődési célok. Ez elsősorban a jövedelemre és a jövedelemszerzési viszonyokra, valamint a velük kapcsolatos társadalmi-gazdasági viszonyokra vonatkozik.⁵

Az új rokkant- és nyugdíjbiztosítási rendszerben az alapjogok, valamint a többi jog fajtáját, számát és terjedelmét illetően, az előző rendszerhez viszonyítva, nem történt lényeges változás (kivételt képeznek a nyugdíjjogosultság elnyerése és annak megállapítása, valamint a rokkantságból származó jogok), viszont teljesen új e biztosítás társadalmi-gazdasági konceptusa, amely abban jut kifejezésre, hogy a rokkant- és nyugdíjbiztosítás a társult munka szerves része. Az adott elv kiindulópontja, hogy a dolgozók, a társadalmi tulajdonban levő eszközökkel való munka jogának érvényesítésében, kötelező rokkant- és nyugdíjbiztosítással, öngazgatási alapon, a kölcsönösség, szolidaritás és a holt munka elvéből kiindulva, szavatolják anyagi és szociális biztonságukat a munkaképesség csökkenése vagy elvesztése, illetve öregség vagy halál esetére.⁶ Az ezzel kapcsolatos társadalmi-gazdasági viszonyok, valamint az ezeket szabályozó jogviszonyok a társult munka jövedelmezési viszonyain alapulnak, így azok döntőleg befolyásolják a rokkant- és nyugdíjbiztosítási rendszer egészét.

A társult munka, valamint a rokkant- és nyugdíjbiztosítás között fennálló kapcsolat ez utóbbi néhány új jellegzetességét eredményezte. Ez elsősorban a rokkant- és nyugdíjbiztosítás jogszabályozására, a biztosítás társadalmi-gazda-

sági feltételeire, a nyugdíjas társadalmi-gazdasági helyzetére és a nyugellátások, különösen, a nyugdíj jogtermészetére vonatkozik. E jellegzetességek mutatnak rá egyébként legvilágosabban rokkant- és nyugdíjbiztosítási rendszerünk fejlődési irányvonalára.

II. Akárcsak jogrendszerünk többi ágazatában, így a társadalombiztosítási jogban és annak részében, a rokkant- és nyugdíjbiztosításban, eredetét tekintve kétféle jogszabályozás létezik: 1. a társadalmi-politikai közösségek (a szövetség, valamint a köztársaságok és tartományok) küldött-testülete által hozott jogszabályok, és 2. az öngazgatási jogszabályok, melyeket a rokkant- és nyugdíjbiztosítási öngazgatási érdekközösségekben a biztosítottak alkotnak. E jogszabályok összessége képezi a rokkant- és nyugdíjbiztosítási jogot.

A társadalmi-politikai közösségek küldött-testülete által hozott ún. állami eredetű jogszabályozás jellegzetessége a jogszabályozási illetékesség megoszlása a szövetség és a köztársaságok, illetve tartományok között, mégpedig úgy, hogy a szövetség csupán a rokkant- és nyugdíjbiztosítási alapjogokat szabályozza a JSZSZK alkotmánya 281. szakaszának értelmében, míg a köztársaságok, illetve tartományok, alkotmányuk alapján, törvénnyel szabályozzák a többi jogot, kivéve azokat, amelyek szabályozása a biztosítottak öngazgatási joga. A jelzett illetékesség alapján hozták meg a szövetségi Rokkant- és nyugdíjbiztosítási alapjogokról szóló törvényt⁷, valamint Vajdaság SZAT-ban A rokkant- és nyugdíjbiztosításról szóló törvényt⁸. A rokkant- és nyugdíjbiztosítási öngazgatási jogszabályok zömét az illetékes öngazgatási érdekközösségek alapszabályai tartalmazzák.⁹ Az említett alapszabályok meghozatalával a rokkant- és nyugdíjbiztosítási társadalmi viszonyok jogszabályozása nagyjából befejezettnek tekinthető.

Osszehasonlítva az előző időszak jogszabályozásával, a jelenlegi jogszabályozás egyik fontos jellemzője az öngazgatási jogszabályok lényegesen nagyobb terjedelme. Ez nemcsak számukra, hanem elsősorban tartalmi jegyeikre vonatkozik. Az öngazgatási eredetű jogszabályok számának növekedése és új tartalmi jegyeik utalnak a dolgozók (a munkaviszonyban levők, valamint a nyugdíjasok) döntő befolyására mind az ún. állami eredetű, mind az öngazgatási jogszabályozásra a társadalmi viszonyok e területén. A dolgozók döntő befolyása azonban nemcsak a rokkant- és nyugdíjbiztosítási jogszabályok alkotására terjed ki, hanem felöleli a jogszabályokban szavatolt jogok megvalósításának ellenőrzését is az öngazgatási érdekközösségekben. Lényegében az egységes öngazgatási viszony és folyamat két megnyilvánulási formájáról van szó, ahol mindkettő a dolgozók döntő befolyását hivatott biztosítani.

Mivel a rokkant- és nyugdíjbiztosításban az öngazgatás közvetlenül kihat az öngazgatási jogszabályozás terjedelmére és minőségi jegyeire, annak továbbfejlődése vagy megtorpanása érezhetően kihat a társadalombiztosítási jogviszonyok e területére is.

2. Említettük, hogy a rokkant- és nyugdíjbiztosítási rendszer a társult munka szerves része olyképpen, hogy a rokkant- és nyugdíjbiztosításban létrejött jogviszonyok a társult munkában kialakult jövedelmi (jövedelemszerzési, -elosztási és igazgatási) viszonyokon alapulnak. Ezáltal, az előző időszaktól eltérően, nem szakad meg a kapcsolat az élő és a holt munka, illetve a dolgozó

és a nyugdíjas között. A dolgozók és nyugdíjasok közötti kapcsolatot tehát a jövedelem képezi. Ebből következik, hogy a nyugdíjas dolgozó társadalmi-gazdasági helyzetét a társult munkában elfoglalt társadalmi-gazdasági helyzete határozza meg, vagyis személyes hozzájárulása az adott társultmunka-alapszervezet jövedelméhez, valamint a társadalom összjövedelméhez. A dolgozó hozzájárulását a jövedelemhez és növeléséhez személyi jövedelmének nagysága fejezi ki, s ez szolgál alapul a rokkant- és nyugdíjbiztosítási jogokhoz és azok terjedelmének meghatározásához is. Az említett elv helyes és maradéktalan alkalmazásának előfeltétele a munka szerinti díjazás érvényesítése. Ha a személyi jövedelem elosztásában nem valósul meg teljes egészében a munka szerinti díjazás, annak káros társadalmi és egyéni következményei közvetlenül kihatnak a rokkant- és nyugdíjbiztosítási rendszerre és jogokra, azok indokolatlanul kicsi vagy nagy terjedelmére, illetve nagyságára (pl. a nyugdíj összege).

Jelentős újítás még a már említett holt munka¹⁰ elvének intézményesítése a rokkant- és nyugdíjbiztosításban.¹¹ A dolgozót a társult munkában, valamint a nyugdíjast holt munkája alapján számos új jog illeti meg. Így pl. az utóbbi jogosult arra, hogy nyugdíjösszegét egy meghatározott időszakból származó újraértékelt személyi jövedelme alapján állapítsák meg, valamint nyugdíjösszegének újramegállapításakor a nyugdíjazás után a holt munka után járó személyi jövedelmet vegyék figyelembe. A dolgozó azon joga, hogy nyugdíjba vonulása után is személyi jövedelmet valósíthat meg a termelőeszközökbe fektetett holt munkája alapján mindaddig, amíg ezeket a termelőeszközöket felhasználják a munkafolyamatban, serkentőleg hat a dolgozókra, hogy szolgálati idejük alatt állandóan bővítsék a munka anyagi alapját és befektetéseket eszközöljenek a bővített újratermelésbe. Ezzel a megoldással elejét vettük az előző rokkant- és nyugdíjbiztosítási rendszerben mutatkozó fogyatékoságnak, tudniillik, hogy a dolgozó inkább érdekelt nyugdíjaztatása előtt a személyi fogyasztás növelésében, mint a munka anyagi alapjának bővítésében, mert ez a befektetés csökkentette a személyi fogyasztásra szánt pénzeszközöket (ezzel egyúttal a nyugdíj összegét is), viszont egyáltalán nem befolyásolta a későbbi időszakban az adott dolgozó nyugellátásból eredő jogainak terjedelmét, illetve nagyságát.

A holt munkából származó új jogok gyakorlásában a rokkant- és nyugdíjbiztosítási rendszerben még nincsenek gyakorlati tapasztalatok. Ez részben annak tudható be, hogy a bővített társadalmi újratermelésről és a holt munkáról szóló törvényt¹² még nem alkalmazták a társultmunka-szervezetekben (a múlt év végén járt le az általános öngazgatási aktusok a törvénnyel való összehangolásának határideje), s így nincsenek adatok arról, hogyan és mennyire befolyásolják a holt munkából származó jogok (elsősorban a személyi jövedelem) a nyugellátásokat.¹³ Az új rokkant- és nyugdíjbiztosítási rendszer egyik kulcsfontosságú intézményének érvényesítése és gyakorlati alkalmazása tehát még hátra van. Alkalmazásától nagymértékben függ a rendszer egészének funkcionálása, illetve a dolgozók új társadalmi-gazdasági helyzete.

3. Mivel a rokkant- és nyugdíjbiztosítás a társult munka szerves része, amelyben a nyugdíjas társadalmi-gazdasági helyzete a társult munkában elfoglalt társadalmi-gazdasági helyzetétől függ, szükségszerűen megváltozott a nyugdíj

intézményének jogtermészete is. A nyugdíj gazdasági és szociális kategória, a dolgozó személyes, anyagi, elidegeníthetetlen joga, melyre a dolgozó élő és holt munkája alapján jogosult. Élő és holt munkájának eredményét az adott társultmunka-szervezet, a közös jövedelem és a társadalmi összjövedelem növeléséhez való hozzájárulása alapján mutatjuk ki.

Tekintettel a társult munka alapszervezetében megvalósított jövedelem társadalmi jellegére, a nyugdíjjogosultság és a nyugdíjösszeg megállapítása nemcsak az előbbieken kifejtett elvek alapján történik, hanem a szolidaritás és a kölcsönösség elve alapján is. E két szorosan összefüggő elv különösen a rokkant- és nyugdíjbiztosítás pénzelésénél, a legalacsonyabb nyugdíjösszeg és a védelmi pótlék megállapításánál, valamint a többi nyugellátásnál jut kifejezésre.

Az elmondottakból következik, hogy a nyugdíj nemcsak személyes, elidegeníthetetlen anyagi jog, hanem egyben társadalmi jellegű is, ami a társadalmi tulajdon, a jövedelem és a holt munka társadalmi jellegéből ered.

III. A rokkant- és nyugdíjbiztosítás és a társult munka kapcsolata, a biztosítottak, illetve a nyugdíjasok társadalmi-gazdasági helyzete a biztosítási rendszerben, valamint a nyugdíj meg a többi nyugellátás új jogtermészete a legjelentősebb, de nem az egyedüli jellegzetessége az új rokkant- és nyugdíjbiztosítási rendszernek. Habár az alkotmányban lefektetett elvekből kiindulva a hatályban levő rokkant- és nyugdíjbiztosítási rendszer nem jelenti az adott elvek teljes mértékű megvalósítását, e rendszer mégis jelentősen előmozdította a biztosítottak öngazgatási jogait és társadalmi-gazdasági helyzetét.

Jegyzetek

¹ Kezdeti formái a középkorba nyúlnak vissza, fejlődése és terebélyesedése a munkásosztály kialakulásával és osztályharcával kapcsolatos. Erről bővebben: Pešić, dr. R., *A társadalombiztosítás kialakulása és fejlődése Jugoszláviában* (szerbhorvátul). I. kötet, Belgrád, 1957.

² Dr. A. Baltić és dr. M. Despotović szerint két fejlődési időszakot különböztetünk meg a társadalombiztosítás esetében: 1. a felszabadulástól az öngazgatás bevezetéséig 1952-ben, és 2. 1952-től a mai napig. Lásd: dr. A. Baltić–dr. M. Despotović: *A jugoszláv munkajog alapjai – az öngazgatási egymásközötti munkaviszonyok rendszere és a munkaszociológia alapvető kérdései* (szerbhorvátul), Belgrád, Savremena administracija, 1981.

– dr. R. Pešić és dr. G. Gojković szerint hat fejlődési szakasz létezik. Lásd: dr. R. Pešić: *Munkajog* (szerbhorvátul), Belgrád, Stručna knjiga, 1976. év 477–418. oldal; dr. G. Gojković: *Társadalombiztosítás és szociális védelem* (szerbhorvátul), Revija rada, Belgrád, 1981., 52–54. oldal.

– mr. I. Salihagić: *A rokkant- és nyugdíjbiztosítás fejlődése 1945-től 1983-ig* című cikkében hét fejlődési szakaszból beszél. Az utolsó, folyó időszak kezdetét az új idevágó szövetségi törvény hatályba lépésének napjához köti. Megjelent a *Socijalna politika* 1983/7-8. és 9. számában.

– Jelčić Vera *Szociális jog* (szerbhorvátul) című tankönyvében, Informator, Zágráb, 1982. szintén hét időszakra osztja fel a fejlődést, ezek az időszakok nagyjából egybeesnek Salihagić felosztásával.

¹ mr. I. Salihagić: Idézett mű, 7. oldal.

⁴ A társult munka fogalmán elsődlegesen termelési viszonyt értünk, másodlagosan pedig a társult munka intézményesített formáit (tmasz, munkaszervezet, összetett társultmunka-szervezet stb.).

⁵ A rokkant- és nyugdíjbiztosítási alapjogokról szóló törvény magyarázata (szerbhórvátul), Belgrád, Centar za radničko samoupravljanje, 5. oldal.

⁶ Uo., 10. oldal.

⁷ A JSZSZK Hivatalos Lapja, 23/80. sz.

⁸ Vajdaság SZAT Hivatalos lapja, 21/83. sz.

⁹ Lásd: A Vajdasági dolgozók rokkant- és nyugdíjbiztosítási érdekközösségének alapszabálya, Vajdaság SZAT Hivatalos Lapja, 24/83. sz.

¹⁰ A holt munka fogalmát A bővített újratermelésről és a holt munkáról szóló szövetségi törvény 2. szakaszában találjuk. (A JSZSZK Hivatalos Lapja, 21/82. sz.). Röviden, e fogalmon a munkával teremtett társadalmi tulajdonban levő munka- és egyéb eszközöket értünk, amelyeket a dolgozók felhasználnak a társadalmi termelésben, valamint a dolgozóknak az ezen eszközök igazgatásával és gazdálkodásával kapcsolatos jogait, kötelezettségeit és felelősségét.

¹¹ A holt munka intézményét a rokkant- és nyugdíjbiztosításba a JSZSZK alkotmánya vezette be, az említett szövetségi törvények pedig részletesebben szabályozták. Egyes vélemények szerint ez a jogszabályozás még mindig túl általános és nem szolgál mércékkel a holt munka kimutatásához.

¹² E törvény gyakorlati alkalmazásáról lásd bővebben: M. Dragović-V. Marjanović: A bővített újratermelésről és a holt munkáról szóló törvény gyakorlati alkalmazása (szerbhórvátul), Pravno-ekonomski centar, Belgrád, 1983.

¹³ Az eddig érvényben levő rendszerben a személyi jövedelem elszámolásánál, így a nyugdíjösszeg megállapításánál is, a holt munka mércéjeként általában a szolgálati évek számát vették. A JSZSZK alkotmánya szerint, a szolgálati éveket és a holt munkát nem lehet kiegyenlíteni (ebből indulnak ki az új jogszabályok is, mivel a holt munka intézménye sokkal összetettebb, tehát nem lehet csupán egyfajta mérce alapján kimutatni), a szolgálati idő hossza azonban jelentős mutatója a holt munkának. Lásd ezzel kapcsolatban Jugoszlávia Alkotmánybíróságának 1983. október 5-én hozott döntését.

Rezime

○ nekim karakteristikama novog sistema penzijskog i invalidskog osiguranja

Usvajanjem Zakona o osnovnim pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja, Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju SAP Vojvodine i samoupravnih opštih akata, pre svega statuta, samoupravnih interesnih zajednica penzijskog i invalidskog osiguranja, pravna izgradnja novog sistema penzijsko-invalidskog osiguranja u SAP Vojvodini može se smatrati okončanom.

Iako novi sistem penzijsko-invalidskog osiguranja nije izgrađen na u celini novom konceptu, budući da zbog nepovoljnih ekonomskih kretanja nije mogao biti u ovom momentu u potpunosti ostvaren onaj prilaz koji u ovoj oblasti imaju ustavi iz 1974. godine i Zakon o udruženom radu, posebno kada se radi o dohodovnim i drugim društve-

no-ekonomskim odnosima, on ipak sadrži nekoliko značajnih novina, odnosno karakteristika, od kojih posebno ističemo bitno proširenje samoupravnog uređivanja ovih društvenih odnosa, povezanost penzijsko-invalidskog osiguranja sa udruženim radom, novi društveno-ekonomski položaj penzionera i izmenjenu pravnu prirodu pojedinih davanja iz ovog osiguranja, posebno penzije.

Upoređujući pravno uređivanje penzijsko-invalidskog osiguranja u ranijem periodu i sada, veoma je uočljiv porast broja normi koje donose sami osiguranici u samoupravnim interesnim zajednicama penzijsko-invalidskog osiguranja, i što je još značajnije, zahvatanje samoupravnim uređivanjem onih oblasti i instituta koja su do sada skoro isključivo spadala u domen tzv. državnog uređivanja. Ova karakteristika je nesumnjivo posledica daljeg prodora samoupravljanja i u ovu oblast društvenih odnosa, te od brzine i obima njegovog daljeg razvoja i kvalitativnih svojstava zavisi i dalji preobražaj prirode pravnog uređivanja penzijsko-invalidskog osiguranja.

Novi sistem penzijsko-invalidskog osiguranja je integralni deo udruženog rada. Time je dat novi društveno-ekonomski koncept ovog osiguranja čiju osnovu čine dohodovni odnosi u udruženom radu. Spona između udruženog rada i sistema penzijsko-invalidskog osiguranja je dohodak koji radnici ostvaruju u udruženom radu na osnovu svog tekućeg i minulog rada, ali i na osnovu minulog rada prethodne generacije radnika, sada penzionera. Time se za razliku od prethodnog sistema penzijsko-invalidskog osiguranja ne kida veza između tekućeg i minulog rada, odnosno između radnika koji ostvarujući pravo rada društvenim sredstvima i upotrebom minulog rada radnika-penzionera stvaraju dohodak i penzionera. Iz ovoga proizilazi da je društveno-ekonomski položaj penzionera određen njegovim društveno-ekonomskim položajem u udruženom radu, tj. taj položaj je opredeljen doprinosom radnika stvaranju dohodka osnovne organizacije, odnosno stvaranju ukupnog društvenog dohotka. Ostvarenje ovog koncepta, kao i realizacija svih onih prava u penzijsko-invalidskom osiguranju koji proizilaze iz minulog rada kao novog instituta ovog sistema koji takođe opredeljuje novi društveno-ekonomski položaj penzionera, pretpostavlja doslednu primenu načela raspodele prema radu. S obzirom da se novi sistem penzijsko-invalidskog osiguranja primenjuje veoma kratko vreme za sada ne postoji značajnije praktično iskustvo u ostvarenju izloženog koncepta ovog osiguranja.

Zasnivajući se na novim društveno-ekonomskim odnosima u oblasti penzijsko-invalidskog osiguranja, menja se i karakter pojedinih davanja iz tog osiguranja, posebno penzije. Pored tzv. klasičnih pravnih svojstava, penzija postaje ne samo lično, neotudivo, materijalno pravo radnika, već poprima i društveni karakter koji proizilazi iz društvene svojine sredstava za proizvodnju i društvenog karaktera dohotka i minulog rada koji se stvara radom na tim sredstvima.

Resummee:

Einige Charakteristiken des neuen Pensions- und Invalidenversicherungsystems

Mit der Annahme des Gesetzes über die grundlegende Rechte aus der Pensions- und Invalidenversicherung SAG Vojvodina und der selbstverwalterischen allgemeinen Aktienstücke, vor allem des Statuts der selbstverwalterischen Interessengemeinschaften der Pensions- und Invalidenversicherung, ist das neue System der Pensions- und Invalidenversicherung, als vollendet zu betrachten.

Obwohl das neue System nicht im Ganzen auf Grund neuer Konzeptionen ausgearbeitet wurde, da angesichts der ungünstigen ökonomischen Bewegungen in diesem Gebiete der Verfassung von 1974 der Zutritt in diesem Moment noch nicht im Vollkommenheit durchgeführt werden konnte, insbesondere wenn es sich um die Einkommens- und anderen ökonomisch-gesellschaftlichen Verhältnisse – handelt. Das Gesetz enthält jedoch einige wichtige Neuheiten bzw. Charakteristiken. Aus diesen Neuheiten wird besonders die grundlegende Erweiterung der selbstverwalterischen Einrichtung dieser gesellschaftlichen Verhältnisse zum Ausdruck gebracht. Die Bindung der Pensions- und Invalidenversicherung mit der vereinigt Arbeit; die neue gesellschafts-ökonomische Stellung der Rentner, sowie die veränderte Rechtsnatur einiger Gegebenheiten aus dieser Versicherung, besonders der Pension.

Die jetzige und vorherige Einrichtung der Renten- und Invalidenversicherung vergleichend, ist die Zunahme der Normen besonders zu beachten, die die Versicherten selbstständig in ihrem selbstverwalterischen Interessengemeinschaften bringen und insbesondere die Übernahme der Gebiete und Institutionen mit der selbstverwalterischen Durchführung, die bisher im Domain der staatlichen Entschlüsse gewesen sind. Diese Charakteristik ist unbedingt Konsequenz der weiteren Entwicklung der Selbstverwaltung auch im Gebiet dieser Verhältnisse. Von der Schnelle und Umfange der weiteren Entwicklung ihrer Qualitätseigenschaften, hängt auch die weitere Entwicklung der Rechte der Renten- und Invalidenversicherung.

Das neue System der Renten- und Invalidenversicherung ist integraler Teil der vereinigten Arbeit. Damit hat diese Versicherung neuen gesellschafts-ökonomischen Inhalt erhalten, dessen Grund die Einkommensverhältnisse in der vereinigten Arbeit bereiten. Bindeglied zwischen der vereinigten Arbeit und dieser Versicherung ist das Einkommen, die die Arbeiter in der vereinigten Arbeit durch ihre heutige und versachlichte, aber auch durch die versachlichte Arbeit früherer Generationen – heutiger Rentner – erzielen.

Damit wird im Gegenteil zum bisherigen System der Renten- und Invalidenversicherung, die Bindung zwischen dem laufenden und versachlichten Arbeit nicht zerrissen, d. h. zwischen den Arbeitern – der ihr Recht zur Arbeit durch die Nützung der gesellschaftlichen Arbeitsmittel, die versachlichte Arbeit gebrauchen und daher auch das Einkommen der Pensionäre schaffen. Daraus folgt dass die gesellschafts-ökonomische Lage, durch seine Lage in der vereinigten Arbeit belegt ist, d. h. diese Lage ist mit dem Beitrag der Arbeiter zum Einkommen der vereinigten Arbeit bzw. der ganzen Gesellschaft vorbedingt ist. Die Durchführung dieses Konzeptes, sowie die Realisation aller Rechte in der Rentner- und Invalidenversicherung, die aus der versachlichten Arbeit, als neuer Institution dieses Systems folgen; die auch die neue gesellschaftliche Lage der Pensionäre stellen, setzt die konsequente Durchführung der Verteilung laut der Arbeit vor. Das neue System der Rentner- und Invalidenversicherung wird erst sehr kurze Zeit verwendet, daher besteht bis jetzt keine wichtigere und praktische Erfahrung in der Verwendung der Konzeption dieser Versicherung.

Abgehene von den neuen gesellschafts-ökonomischen Verhältnissen der Renten- und Invalidenversicherung, ändern sich auch einige Zugaben durch diese Versicherung, besonders der Pensionen. Neben den sogenannten klassischen Rechtseigenschaften, wird die Rente nicht nur persönliches und unentwendbares materielles Recht der Arbeiter, sondern übernimmt auch einen gesellschaftlichen Charakter der aus dem gesellschaftlichen Eigentum des Einkommens und der versachlichten Arbeit – die durch die Arbeit mit diesem Mitteln stammt.